

ПРИЛОЗИ

АЛЕКСАНДАР РАНКОВИЋ, СЕКРЕТАР
НК КПЗ СРБИЈУ

Ђ. МИЛОЈЕ ПЕШКОВИЋ, СЕКРЕТАР НК
КПЗ СРБИЈУ

СРЕТЕН ЖУЈОВИЋ, КОМАНДАНТ ПШ ЗА
СРБИЈУ

РАДИШВОЈЕ ЈОВАНОВИЋ, КОМАНДАНТ
ПШ ЗА СРБИЈУ

*ПЕТАР СТАМБОЛИЈЕВ, КОМАНДАНТ ГШ
ЗА СРБИЈУ*

*КОЧА ПОПОВИЋ, КОМАНДАНТ ГШ
ЗА СРБИЈУ*

*НИКИЦА КНЕЖЕВИЋ, КОМАНДАНТ ГШ
ЗА СРБИЈУ*

*МОМЧИЛО МАРКОВИЋ, ПОЛИТИЧКИ
КОМЕСАР ГЛАВНОГ ШТАБА*

МИЛОСАВ МИЛОСАВЉЕВИЋ,
ПОЛИТИЧКИ КОМЕСАР ГЛАВНОГ
ШТАБА

ВОЈО КОВАЧЕВИЋ, ПОЛИТИЧКИ
КОМЕСАР ГЛАВНОГ ШТАБА

ЉУБИНКА МИЛОСАВЉЕВИЋ,
СЕКРЕТАР ПК СКОЈ-а ЗА СРБИЈУ

ДРАЖИ СТАМЕНКОВИЋ, СЕКРЕТАР ПК
СКОЈ-а ЗА СРБИЈУ

*ДРАГОЛЈО ИВАНИЋ, ПРЕДСЕДНИК
ГЛАВНОГ ПОД ЗАСТУПНИК*

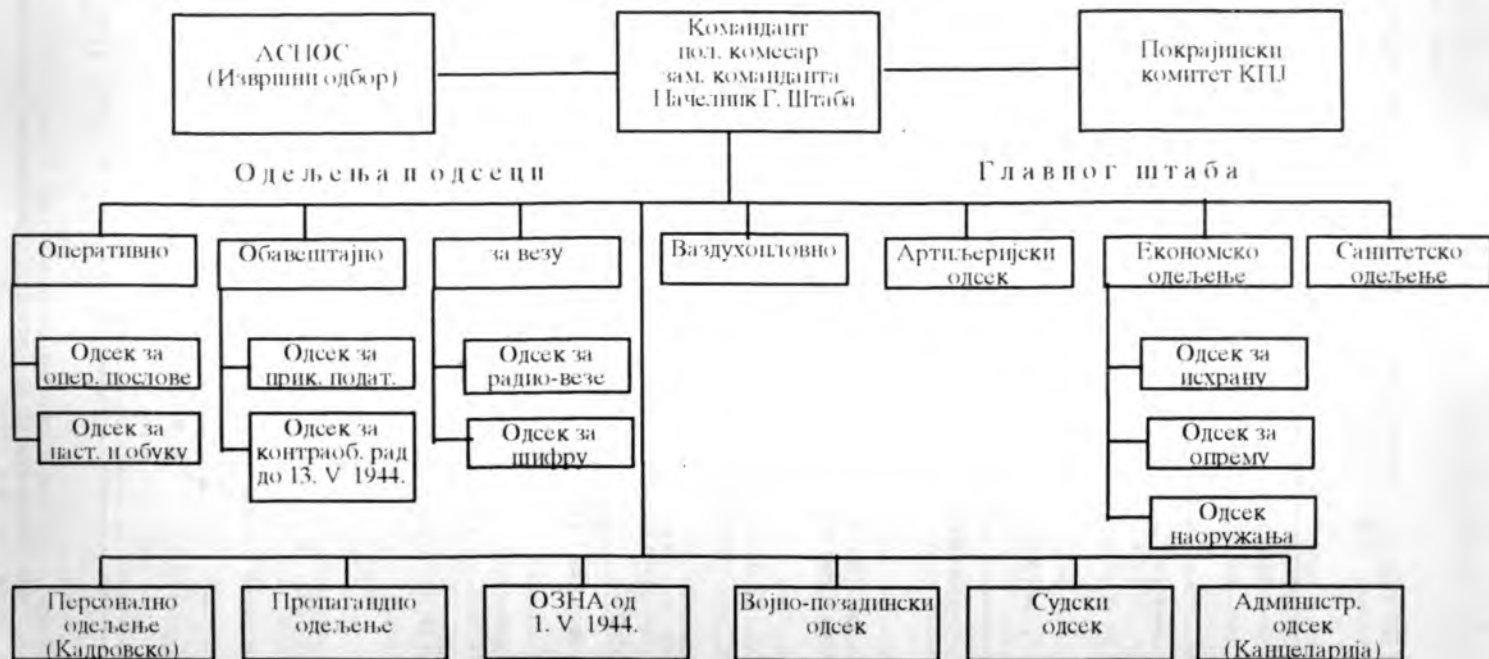

*СИМИЈА СТАНКОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК
УПОСА*

*СТАНИЈЕ СИМИЋ, ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА ПО ФРОНТА СРБИЈЕ,
ОТВАРА КОГРЕС ПОФ*

ГЛАВНИ ШТАБ НОВ И ПО СРБИЈЕ 1944 – 1945. ГОДИНЕ

ПРЕГЛЕД НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКИХ ПАРТИЗАНСКИХ
ОДРЕДА НА ТЕРИТОРИЈИ СРБИЈЕ 1941–1945.*

Назив одреда	Датум формирања	Место формирања	Бројно стање	Напомена
1	2	3	4	5
Бабички НОП одред	20. IX 1941.	Бабичка Гора	око 150 XII. 1941.	Три пута расформирани и поново формиран
Бољевачки НОП одред	29. VII 1941.	Пл. Малишк	око 200	
Босилградски НОП одред	21. VIII 1944.	Рејон Босилграда		Оперативно подчинљ. 22. и 46. дивизији
Валевски НОП одред „Жикица Јовановић“	25. VI 1941.		око 1.800 IX. 1941.	Четири пута формиран и расформирани
Врањски НОП одред „Сима Попачаревић“	12. VIII 1941.	околнина Лесковца		Три пута расформирани и поново формиран
Врњачко-третенички НОП одред	2. X 1941.	Врњачка Бања	око 300	
Први врањски НОП одред	1944.			
Горњејабланички НОП одред	септембар 1944.			
Гочки НОП одред	27. VI 1941.	Пл. Гоч Гвоздац	око 80	Ушао у састав Краљевачког НОП О VIII 1941.
Грочанско-подунавски НОП одред	половина јула 1941.	код Смедерева	35	
Добрнички НОП одред	септембар 1941.	Велики Јастребац		Подчинљен 24. дивизији
Зајечарски НОП одред „Миленко Ђрковић Црни“	8. X 1943.	околнина Зајечара	230	

* Преглед одреда је приказан по азбучном реду. Временске одређенице њиховог настанка односе се само на прво формирање. У бројном стању одреда наведен је податак када је одред располагао са највише бораца.

1	2	3	4	5
Звишњи НОП одред (Кучевски одред)	јул 1941.	Турија (Кучево)	око 50	
Ибарски НОП одред	16. VIII 1944.	Пл. Копачишк	1. 208 XI 44.	Подчињен Оператив. групи дивизија, расформиран 13. XII 44. ушао у састав 6. Кош.-метохпјске бригаде
Ибарско-моравички НОП одред	4. XI 1943.	с. Одвратешница Пл. Голпија	80	Расформиран и објављену Кошачишту 26. VI. 1944.
Јабланичко-пасарички НОП одред „Степанмир Вељковић Зеле“	август 1942.	Јабланица	око 200	Два пута расформиран и поново формиран
Јастребачки НОП одред „Панкодије Стојановић Татко“	25. 30. IV 1942.	Пл. Јастребац	200	Подчињен 21. азитим 25. дивизији
Јабланички НОП одред	21. X 1941.	Споште (Лебане)	око 300	
Први јужноморавски НОП одред	7. II 1943.	Пл. Кукавица с. Калуђерица		
Други јужноморавски НОП одред	4. III 1943.	с. Равна Гора		Подчињен Штабу Јужно-моравске зоне, касније 21. и 25. дивизији и 13. корпусу
Књажевачки НОП одред (Заглавски и Заглавско-тимочки НОП О)	8. VIII 1941.	с. Штрбац (Књажевац)	око 50	
Књажевачко-бољевачки НОП одред	8. X 1941.	Пл. Тушишница	око 50	Део од Бољевачког и Заглавско-тимочког НОП О
Копачички НОП одред "Тодор Мишићевић"	30. VII 1941.	с. Лисина Пл. Копачишк	око 800	Обновљен јуна 1942. Јастребац-Копачишк
Косачички НОП одред	XI/XII 1941.			Према неким изворима Одред је формиран у лето 1944.
Космајски НОП одред	7. VII 1941.	Пл. Космај		Два пута расформиран и поново формиран

1	2	3	4	5
Космијско-посавски НОП одред	7. VII 1941.	Пл. Космај	200-250	
Крагујевачки НОП одред	5. VIII 1941.	с. Грошница	око 700	
Крајински НОП одред	1. VIII 1941.	с. Метрши (Петотин)	око 160	Два пута расформиран и поново формиран
Краљевачки НОП одред „Јован Курсула“	27. VIII 1941.	Пл. Гоч - Гвоздац	око 1.500	Ново формирао IX. 1944. када је бројао 600 бораца
Кривопаљачки НОП одред	крај септембра 1941	Рејон Криве Паланке		
Кукавички НОП одред (Лесковачки одред)	10. VIII 1941.	Пл. Кукавица	око 400	
Лужнички НОП одред	4. IX 1944.			
Мачвански НОП одред (Подрињски одред)	15. VII 1941.	с. Глушци	око 1.500	Два пута расформиран и поново формиран
Мајданшчки НОП одред (називан и Ујевачки)	1. VIII 1941.	Мајданшек	око 100	Два пута расформиран и поново формиран
Масурчки НОП одред	4. IX 1944.	околнина Сурдулице		Подчињен 46. дивизији
Млавски НОП одред	3. VIII 1941.	Кнежица код Петровца		
Петотински НОП одред	крај VIII 1944.			Према неким подацима у септембру 1944. ушао у састав Крајинског НОПО
Пипшки (Пипшавски) НОП одред	6. I 1944.	с. Топли До (Пирот)	око 60	Два пута формиран и расформиран
Окружнички НОП одред	поч. VIII 1944.		око 400	Подчињен 24. дивизији
Озренски НОП одред	2. VIII 1941.	Пл. Озрен	112	Два пута формиран и расформиран

1	2	3	4	5
Пиротски НОП одред	21. VIII 1944.			Подчињен 22. касније 24. дивизији
Пиротски НОП одред	април 1944.	с. Јабуковик (Песковац)	око 100	Подчињен 22. дивизији
Подгорачки НОП одред	август 1944.	с. Подгорац (Ист. Србија)		Подчињен 23. дивизији
Поморавски НОП одред	23. VII 1941.	с. Турђево Ђрдо (Светозарево)	око 500	
Други поморавски НОП одред	20. IX 1941.		преко 1.000	
Посавски НОП одред (Посавско-тамнавски НОП)	31. VII 1941.	Пл. Комај	око 1.500	Два пута расформиран и поново формиран
Пожаревачки НОП одред „Велько Дугошевић“	15. IX 1941.	Кучево	око 1.000	Два пута расформиран и поново формиран
Препењско-бујановички НОП одред	октобар 1941.	Препењо (Бујановац)		
Пусторечки НОП одред	септембар 1944.			Подчињен 24. касније 47. дивизији
Расњски НОП одред „Мирко Томић“	24. VII 1941.	код Крушевца		Два пута расформиран и поново формиран
Сврљички (Пиншавски) НОП одред	10. IX 1944.		150	Два пута расформиран и поново формиран
Сувоборски НОП одред	јануар 1942.	С. Пољуте (Ваљево)	230	Два пута расформиран и поново формиран
Тимочки НОП одред	1. V 1943.	Пл. Туњишница	око 60	
Тонички НОП одред	3. VIII 1941.	Пл. Јастребац	око 500	Два пута расформиран и поново формиран
Ужички НОП одред „Димитрије Туцовић“	7. VII 1941.	код Ужица	око 3.000	Два пута расформиран
Хомољски НОП одред	октобар 1941.			Убрзо расформиран
Црљевачки НОП одред	август 1942.	с. Волшин (Бабушница)	око 60	

1	2	3	4	5
Царибродски НОП одред „Војвода Момчило“	мај 1944.	Стара Планина	око 130	Подчињен 22. дивизији
Чачакски НОП одред „Драгиша Мишовић“	12. VII 1941.	Стјепик (Чачак)	2.400 крај IX. 41.	Пет пута расформиран и поново формиран
Први шумадијски НОП одред „Милан Благојевић“	1. VII 1941.	Горња Трешњевица (Шумадија)	око 450	Два пута расформиран и поново формиран
Други шумадијски НОП одред	7. VII 1941.	Рејон Смедеревске Паланке	око 300	

ПРЕГЛЕД БРИГАДА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ*

Назив јединице	Датум и место формирања	Од којих је јединица формирана	Формацијски састав	Бројно стање	Формацијска припадност	Формацијске промене
1	2	3	4	5	6	7
Прва Шумадијска бригада	5. X 1943. пл. Рудник	1. и 2. ударни батаљон НОВ Србије, 3. батаљон (од Космајског ПОП одреда)	У почетку два а затим три батаљона	око 350	Главни штаб Србије, од децембра 1943. 2. прол. дивиз.	10. II 1944. са 1. јужноморавском преформирана у 3. српску бригаду
Прва јужноморавска бригада	11. X 1943. с. Ображда (Јабланица)	Јединице 1. јужноморавског ПОП	три батаљона	570	Главни штаб Србије, од 10. II 1944. 2. пролетер. дивиз.	Преформирана са 1. шумадијског у 3. српску бригаду
Друга јужноморавска бригада (касније 4. српска бригада)	21. XI 1943. Добре воде пл. Јастребац	По један батаљон Рашског, Голубничко-Јабланичког и Црногравског (омладински) одреда	три батаљона	350 21. XI 1943.	Главни штаб Србије, од 20. V 1944. 21. српска дивизија	
Привремена шумадијска бригада	22. XII 1943. Мали Црљани (Јагаравац)	Космајски и Шумадијски ПОП	два батаљона	300 22. XII 1944.	Главни штаб Србије	Расформирана 12. II 1944.

* На територији уже Србије формирано је 45 бригада НОВ, од којих је током рата 8 преформирано у друге јединице, или расформирано. На Косову и Метохији формирано је 10 бригада, од којих је једна убрзо расформирана. Поред ових јединица, формиране су и 3 артиљеријске, 1 инжењеријска, 1 коњичка, 1 железничка и 3 допуске бригаде, па је под командом Главног штаба и њему подчињених штабова било укупно 57 бригада свих специјалности, укључив и косовско-метохијске. Овде није урачунато 7 бригада народне одбране у Србији и 1 на Косову и Метохији.

(Подаци су коришћени из *Војне енциклопедије*, друго издање, Бгд. 1975., публикације *Народноослободилачка војска Југославије*, група аутора, ВИЗ, Бгд. 1982. и монографија бригада, објављених у издању Јединице „Србија у рату и револуцији 1941–1945.“)

1	2	3	4	5	6	7
Трета јужноморавска (касније 5. српска) бригада	14. I 1944. с. Велика Плана (Топлица)	Јастребачки и Расински ПОПО	три батаљона	350 14. I 1944.	Главни штаб Србије, од 20. V 1944. 21. српска дивизија.	
Четврта јужно- моравска (касније 6. српска) бригада	16. I 1944. с. Ображда (Јабланица)	1. јужноморавски ПОПО	три батаљона	700 16. I 1944.	Главни штаб Србије, 21. дивизија, од 17. IX 1944. 2. प्रदेश- терска див.	Расформирана 1. IX 1944. поново формирана 17. IX. 1944. Расформирана марта 45.
Пета јужноморавска (касније 7. српска) бригада	4. II 1944. с. Јабучица (Власотинци)	2. јужноморавски ПОПО	три батаљона	470	Главни штаб Србије, од јуна 1944. 21. српска дивизија.	
Шеста јужно- моравска (касније 8. српска) бригада	8. III 1944. г. с. Трговиште (Врање)	Јединице 2. јужно- моравског ПОПО	три батаљона	600 6. III 1944.	Главни штаб Србије, од јуна 1944. 22. дивизија	
Девета српска бри- гада (при формирању Озренска бригада)	11. III 1944. с. Речина (Топлица)	Три батаљона Заје- чарског ПОПО и батаљон Нишког ПОПО (Озренског)	четири батаљона	350 11. III 1944.	Главни штаб. Србије, од 6. VI 1944. 23. дивизија	
Друга шумадијска (касније 21. српска) бригада	27. 30. IV 1944. с. Даросава (сада Партизани) код Араћевца	Шумадијски и Космајски ПОПО и борци из Београда	два батаљона и ударна чета	око 300	Главни штаб Србије, од 8. X 1944. 5. дивизија	Расформирана 13. I 1945.

1	2	3	4	5	6	7
Седма јужно-моравска (касније 10. српска) бригада	9. V 1944. шт. Таламбас	Јединица Врањског подручја и борци из команди места	три батаљона	614 9.V 1944.	Главни Штаб Србије, од 22. V 1944. 22. дивизија	-
Једанаеста српска бригада	9. V 1944. Пушта Река (с. Турјане)	Јединице 1. јужноморавског НОПО и борци из команди подручја	четири батаљона	500 VII 1944. 2. 765 I. 1945	Главни штаб Србије, од 10. VI 1944. 24. дивизија	-
Дванаеста српска бригада	22. V 1944. с. Оштрозуб (Власотинце)	Јединице Бабичког НОПО и борци Црногравског војног подручја	три батаљона	око 700.	22. дивизија	-
Петнаеста српска бригада	2. VI 1944. с. Реткоцер (Горња Јабланица)	Јединице Јабланичког НОПО	три батаљона	око 350	24. дивизија, од 1. X 1944. 47. дивизија	Расформирана почетком маја 1944.
Шеснаеста српска бригада	22. V 1944. с. Дворане (Крушевиц)	Јединице Расничког НОПО	четири батаљона	око 350	Главни штаб Србије, од 21. VI 1944. 25. дивизија	-
Седмнаеста српска бригада	2. VI 1944. с. Мејане (Куршумлија)	Јединице Тошнице и Пусте Реке	три батаљона	око 800	24. дивизија	-
Осмаиеста српска бригада	6. VI 1944. Ајдановац (Тошница)	Јединице Јастребачког НОПО и 3. јужноморавске бригаде	три батаљона	око 350	25. дивизија	-
Тринаеста српска бригада	13. VI 1944. с. Вина (Лесковац)	Јединице Лесковачког НОПО	четири батаљона	око 1.600	24. дивизија	-
Четрнаеста српска бригада	17. VI 1944. Рибаре (Соко Бања)	Јединице Нишког НОПО	три батаљона	X. 1944. 3.800	23. дивизија	-

1	2	3	4	5	6	7
Деветнаеста српска бригада	12. VI 1944. с. Г. Јонаница (Гонцица)	Јединице Топличког НОПО и друге јединице	четири батаљона	X. 1944. 3.000	25. дивизија	
Осма прешевска бригада	поч. августа 1944.	Јединице 1. косовске бригаде и људство из Гњатана	три батаљона	око 700	Главни штаб Македоније	5. X 1944. ушла у 16. македонску бригаду
Двадесета српска бригада	19. VIII 1944. Бучје (Књажевац)	Одреди Нишког и Тимочког округа	три батаљона	XI 1944. 3.500	23. дивизија, затим 45. дивизија	
Дванаеста прешевска (Бујановачка) бригада	5. XI 1944. с. Биљача (Бујановац)	Јединице 8. прешевске бригаде и људство са тога терена	четири батаљона	1.200 5. X 44.	Главни штаб Македоније	5.X 1944. ушла у 16. македонску бригаду
Двадесет пета српска бригада (1. широтска)	6. IX 1944. с. Стрелац (Лужница)	Јединице Пиротског НОПО	четири батаљона	око 900	Главни Штаб Србије, од 20. IX 46. дивизија	
Прва власотинска бригада	прва половина септембра 1944.	Јединице војнопозадњских команди			Главни штаб Србије, од 20. IX 44. 22. див.	
Двадесет трећа српска бригада	12. IX 1944. с. Скробинца	Јединице Бољевачког НОПО и борци Ниш- ког и Тимочког округа	четири батаљона	око 1.200 1. 1945. 2.600	45. српска дивизија	
Двадесет шеста српска бригада (1. врањска)	12. IX 1944. с. Балшовци (Врање)	Јединице Врањског НОПО	три батаљона	810 1. 1945. око 2.500	Главни штаб Србије, од 2.IX 1944. 46. дивизија	

1	2	3	4	5	6	7
Двадесет седма српска бригада (2. пиротска)	16. IX 1944. с. Доња Дрзина (Пирот)	Јединице Пиротског НОПО	четири батаљона	око 2.000 XII. 44.	46. дивизија	
Двадесет друга српска бригада (Космајска)	друга половина септембра 1944. с. Друговац	Јединице Космајског НОПО и 2. посавско-тамнавски батаљон	три батаљона	око 1.000	5. крајишка дивизија, од 8. X 1944. 6. личка-дивиз.	Расформирана 7. марта 1945.
Двадесет четврта српска бригада	28. IX 1944. с. Трговиште Соко Бања	Припадници војно позадинских команди и добровољци са терена	три батаљона	око 600 маја 45. 3.500	45. дивизија	-
Прва сурдуличка бригада	друга половина септембра 1944.	Војнопозадинске јединице	-	-	46. дивизија	Расформирана 19. X 1944.
Друга сурдуличка бригада	друга половина септембра 1944.	Новомобилисани борци и из команди места	-	-	46. дивизија	Расформирана 19. X 1944.
Друга врањска бригада	друга половина септембра 1944.	Припадници војнопозадинских команди и новомобилисани борци	-	-	-	Расформирана 19. X 1944.
Прва бабичка бригада (Бабичка)	крај септембра 1944.	Новомобилисани борци и из команди места	-	-	47. дивизија	Расформирана по ослобођењу Ниша
Двадесет осма српска бригада	крај септембра 1944. с. Кривача (Лесковац)	Јединице 1. Јужноморавског одреда и из војнопозадинских команди	три батаљона	око 900	-	Расформирана 3. V 1945.

1	2	3	4	5	6	7
Двадесет девета српска бригада	1. X 1944. с. Мијајлци (Лесковац)	Одреди и војнопозадшке јединице	три батаљона	око 950 II. 1945. 3.000	47. дивизија	Расформирана 1. маја 1945.
Прва царибродска бригада	почетак октобра 1944.	Јединице Царибродског НОПО	-	око 600	22. дивизија	Расформирана крајем октобра 1944.
Тридесет прва српска бригада	3. X 1944 Љиг	Јединице 2. шума- дијске и Комајске бригаде	четири батаљона	850	36. војвођанска дивизија, од 8. XI 1944. 21. дивизија	-
Тридесет друга српска бригада (Мачванска)	4. X 1944. с. Милошевац (Мачва)	Два батаљона II. крај- ишке бригаде и једини- це Мачванског НОПО	три батаљона	око 1.000	21. дивизија	Расформирана 7. III 1945.

Бригаде Косова и Метохије формиране у времену док је Оперативни штаб за Космет био подчињен Главном штабу НОВ и ПО Србије и у саставу НОВ Србије

Прва косовска бри- гада	12. V 1944. с. Дарковици (Власотинце)	Јединице Косовског НОПО и новопридош- ли борци са Косова	три батаљона	око 450	Оперативни штаб за српске, македонске и косовске јединице. 22. див.	-
Прва косовско-мето- хијска бригада	24. VI 1944. с. Злужди (Караорман)	Група косметовских батаљона, Руски батаљон и Словеначка чета	три батаљона	око 310 XII. 1944. 2.200	52. дивизија, ОС за Космет	-

1	2	3	4	5	6	7
Гњиланска бригада	5. IX 1944. Скопска Црна Гора	Новомобилисани и добровољци са Косова	-	-	Главни штаб Македоније	Расформирана 9. IX 1944.
Друга косовско-мето- хијска бригада	9. IX 1944. с. Љиланце (Бујановац)	2. косовски батаљон, повопридошли борци и делом из Гњиланске и Прешевске бригаде	четири батаљона	око 450 XII 1944. 1.600	Оперативни штаб за Космет, од 1. II 1945. Штаб Црне Горе	-
Трећа косовско-мето- хијска бригада „Ми- лан Зећар“	16. IX 1944. с. Крајмеровце (Врање)	Косовски батаљон и новопридошли борци	три батаљона	око 450	Оперативни штаб за Космет, од 1. II 1945. Штаб оперативне групе бригада	Расформирана 13. IV 1945.
Пета косовско-мето- хијска бригада	24. IX 1944. с. Тулари	Косовски батаљон, Пратећи батаљон III, Србије, избеглице са Косова и добровољци из Јабланице	два батаљона	око 300 XII 1944. 1.800	Главни штаб Србије, Опера- тивни Штаб за Космет	-
Четврта косовско-мето- хијска бригада	13. X 1944. с. Крума (Албанија)	Косовски батаљон и део бораца косовских бригада	три батаљона	XII 1944 2.000	Оперативни штаб за Космет и 52. дивизија	-
Седма косовско-мето- хијска бригада	средњи новембра 1944. Баковица	Новомобилисани борци	четири батаљона	око 4.000 XII 44.	Оперативни штаб за Космет	-
Шеста косовско-мето- хијска бригада	13. XII 1944. Кос. Митровица	Ибарски НОПО и нови борци	три батаљона	око 1.000	Оперативни штаб за Космет	-
Осма косовско-мето- хијска бригада	20. XII 1944. Исток (Пећ)	Источни НОПО и новомобилисани борци	четири батаљона	око 2.000	Оперативни штаб за Космет	-

1	2	3	4	5	6	7
Друга артиљеријска бригада 14. корпуса	13. XI 1944. Неготин	Јединице 14. корпуса НОВ Србије	четири дивизиона (44 оруђа)	–	14. корпус, од 1. 1945. 2. армија	–
Трећа артиљеријска бригада 14. корпуса	13. XI 1944. Неготин	Јединице 14. корпуса НОВ Србије	четири дивизиона (40 оруђа)	–	14. корпус, од 6. IV 1945. 2. армија	–
Инжењеријска бригада 14. корпуса	21. XI 1944.	Јединице 14. корпуса НОВ Србије	четири батаљона	1. 486 III 1945	14. корпус, од I. 1945. 2. армија	–
Прва жељезничка бригада у Нишу	21. XI или 5. XII 1944. Ниш	Два батаљона I. инжењеријске бригаде из Ниша и делом из Параћина	три батаљона	–	Главни штаб Србије	–
Прва коњичка бригада	15. IX 1944. с. Славковица (Љиг)	Обвезници партизанских одреда Србије и борци I. корпуса НОВЈ	два дивизиона	око 580	I пролетерски корпус, 21. дивизија НОВ, 11. крајишка ударна дивизија, I. пролетерска дивизија	–
Допунска бригада Београд – Ириг за попуну 1. армије	јануар 1945.	Новомобилисани борци	три до пет батаљона	3.900 до 6.000	Главни штаб Србије	–
Допунска бригада за попуну 2. армије	јануар 1945. Ваљево	Новомобилисани борци	три до пет батаљона	око 6.000	Главни штаб Србије	–
Допунска бригада за попуну јединица Главног штаба Србије	18. I 1945. Крагујевац и Чачак	Новомобилисани борци	четири батаљона	око 6.000	Главни штаб Србије	–

Српске бригаде Корпуса народне одбране Југославије (КНОЈ)

1	2	3	4	5	6	7
Прва београдска бригада НО	4. XI 1944. Београд	Партизански одреди и војно-позадинске команде	три батаљона	—	4. београдска дивизија НО	—
Прва српска бригада НО	19. XII 1944.	Партизански одреди	пет батаљона	—	5. српска дивизија НО	—
Друга српска бригада НО	25. XII 1944.	Партизански одреди	четири батаљона	—	5. српска дивизија НО	—
Трећа српска бригада НО	25. XII 1944.	Партизански одреди	четири батаљона	—	5. српска дивизија НО	—
Друга београдска бригада НО	децембар 1944.	Партизански одреди и нови борци	три батаљона	—	4. београдска дивизија НО	—
Трећа београдска бригада НО	март 1945.	Јединице војно-позадинских команди	три батаљона	—	4. београдска дивизија НО	—
Четврта бригада 4. српске дивизије НО	март 1945.	Јединице при командама места и војних подручја	четири батаљона	—	Штаб 4. српске дивизије КНОЈ	—

Бригаде родова и служби под командом Главног штаба НОВ и ПО Србије

Прва артиљеријска бригада 14. корпуса	октобар 1944. Неготин	Јединице 14. корпуса НОВ Србије	пет дивизиона (52 оруђа)	—	14. корпус, од 6. IV 1945. 2. армија	—
---------------------------------------	--------------------------	---------------------------------	--------------------------	---	---	---

ПРЕГЛЕД ДИВИЗИЈА НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ*

Назив дивизије	Датум и место формирања	Бригаде НОВ Србије у саставу дивизија	Бројно стање
1	2	3	4
Двадесет прва српска дивизија (1. српска дивизија)	20. V 1944. с. Гајтан (пл. Радан)	4. српска бригада 5. српска бригада 6. српска бригада (од 9. XI 1944.) 31. српска бригада (од 1. IX до 18. XII 1944.) 2. пролетерска бригада	20. V 1944. око 1.600 25. IX 1944. 5.463 1. III 1945. 7.354 1. IV 1945. 9.932
Двадесет друга српска дивизија (2. српска дивизија)	22. V 1944. Трговиште	8. (раније 6.) српска бригада 10. српска бригада 12. српска бригада Косовска бригада	22. V 1944. 2.000 6. IX 1944. 6.000 III 1945. 7.319
Двадесет трећа српска дивизија (3. српска дивизија)	6. VI 1944. Тошница	7. српска бригада 9. српска бригада 14. српска бригада Од 9. X 10. XI 1944. Југословенска бригада	6. VI 1944. 1.300 30. X 1944. 5.929 25. XI 1944. 8.253 15. III 1945. 13.675
Двадесет четврта српска дивизија (4. српска дивизија)	10. VI 1944. Пуста Река	11. српска бригада 13. српска бригада 15. српска бригада 17. српска бригада	10. VI 1944. 3.500 2. XI 1944. 3.052 18. XII 1944. 5.122 28. II 1945. 9.185
Двадесет пета српска дивизија	21. VI 1944. с. Товрљане (Тошница)	16. српска бригада 18. српска бригада 19. српска бригада	21. VI 1944. 3.000 10. X 1944. 13.000 1. I 1945. 13.000

* У Србији је формирано и налазило се под командом ГШ НОВ и ПО Србије укупно девет дивизија, као и две дивизије народне одбране, које су биле под командом КНОЈ-а.

(Подаци су коришћени из *Војноисторијског гласника*, бр. 6/1950., *Војне енциклопедије*, Бгд. 1975., *Војног лексикона, публикације „НОВЈ“* (група аутора) Бгд. 1982. и монографија дивизија).

1	2	3	4
Четрдесет пета српска дивизија	3. IX 1944. С. Трговиште (Соко Бања)	20. српска бригада 23. српска бригада од 27. IX 1944. 24. српска бригада	3. IX 1944. 2.100 27. IX 1944. 5.300 18. XI 1944. 10.000 18. I 1945. 12. 137 април 1945. 13.000
Четрдесет шеста српска дивизија	20. IX 1944. рејон Пирота	25. српска бригада (1. пиротска бригада) 26. српска бригада (2. пиротска бригада) 27. српска бригада (1. врањска бригада) Од 3. X 1944. бригаде су добиле називе: 25. 26. и 27. српска бригада	20. IX 1944. 3.000 25. X 1944. 9.846 24. XII 1944. 7.429 24. I 1945. 7.466
Четрдесет седма српска дивизија	1. X 1944. с. Прекопчелица (Лебане)	15. српска бригада 28. српска бригада 29. српска бригада	1. X 1944. 4.706 18. XI 1944. 6.500 18. XII 1944. 8.033 28. II 1945. 10.045
Педесет друга косовско-метохијска дивизија	8. II 1945.	1. 2. и 4. косовско- метохијска бригада	око 6.000 1. III 1945. 7.100
Четврта (београдска) дивизија КНОЈ-а	децембар 1944. Београд	1. 2. а касније и 3. београдска бригада народне одбране	XII 1944. око 5.500
Пета (српска) дивизија народне одбране	10. I 1945. Крагујевац	1. 2. 3. и 4. српска бригада НО	I 1945. 10. 552 III 1945. 16.400

ПРЕГЛЕД ВОЈНО-ПОЗАДИНСКИХ КОМАНДИ НА ТЕРИТОРИЈИ
ГЛАВНОГ ШТАБА НОВ И ПО СРБИЈЕ У ПРВИМ МЕСЕЦИМА
1945. ГОДИНЕ*

Војна област	Команде војних подручја	Команде места (срезовп) у саставу команди подручја
Нишка војна област	Команда Врањског војног подручја	Срезови и команде места: пчињски (Врање), Масурачки (Сурдулица), пољанички (Владичин Хан) босилградски.
	Команда широтског војног подручја	Срезови: шпшавски (Пирот), царибродски (Цариброд, сада Димитровград), Лужнички (Бабушница) и белопаљачки
	Команда јабланичког војног подручја	Срезови: лесковачки, власотиначки, јабланички (Лебане) и пусторечки
	Команда нишког војног подручја	Срезови: сврљински, моравски (Житковац), сокобањски, алексиначки, нишки и град Ниш са посебном Командом града.
	Команда топличког (прокупачког), војног подручја	Срезови: прокупачки (Прокупље), добрички (Прокупље), косанички (Куршумлија), и јастребачки (Блаце).
	Команда крушевачког војног подручја	Срезови: раснски (Крушевац), темнички (Варварин), жупски (Александровац), трстенички, копаонички (Брус), ражањски.
Крагујевачка војна област	Команда пожаревачког војног подручја	Срезови: хомољски (Жагубица), пожаревачки, млавски (Петровац), моравски (Жабари), звишки (Кучево), голубачки, рамски (Велико Градиште).
	Команда зајечарског војног подручја	Срезови: неготински, крајински (Салаш), брзопалањачки, поречки, (Доњи Милаповац), кључки (Кладово), зајечарски, бољевачки, тимочки (Краљево село сада Витковац), заглавски (Књажевац).
	Команда београдског војног подручја	Срезови: космајски (Сопот), посавски (Умка), врачарски (Београд), грочански, подунавски (Смедерево), орашки (Велико Орашје), јасенички (Смедеревска Паланка), део колубарског (Мношца) и Команда града Београда.
	Команда крагујевачког војног подручја	Срезови: крагујевачки, јасенички (Арањеловац), лепепачки (Рача), гружански (Крагујевац).
	Команда поморавског (јагодинског) војног подручја	Срезови: параћински, деспотовачки, ресавски, (Свилајнац), белички (Јагодина), левачки (Рековац).

* Преглед војно-позадинских команди сачињен је за период првих месеци 1945. године када су ови органи били најразвијенији на читавој територији Србије. У свим ранијим периодима били су променљиви и нестабилни. Преглед је сачињен на основу сачуваног извештаја Главног штаба (Архив ВИИ, к. 186 рег-бр. 3-2/1; *Војна Енциклопедија* књ. 2, 4, 5, и 9 Никола Анић, *нав.-дело*, стр. 866 и 867).

Ваљевска војна област	Команда ваљевског војног подручја	Срезови: посавски, (Обреновац), тамнавски (Уб), део колубарског (Мионица), ваљевски, подгорски (Каменица) азбуковачки (Љубовија).
	Команда чачанског војног подручја	Срезови: тамнавски (Чачак), љубићки (Прелина), жички (Краљево), студенпчки (Рашка)
	Команда савског шабачког војног подручја	Срезови: маџвански (Богатић), поцерски (Шабац), посавско-тамнавски (Владимирци), јадарски (Лозница), рађевски (Крупань).
	Команда ужичког војног подручја	Срезови: ужички, рачански (Бајина Башта), црногорски (Косјерић), пожепски, златиборски (Чајетина), ариљски, моравички (Ивањица), драгачевски (Гуча)
Косовско-метохијска војна област	Команда приштинског војног подручја	Срезови: грачански (Приштина), лабски (Подујево).
	Команда косовско-митровачког војног подручја	Срезови: косовско-митровачки, вучитрнски, дренички (Србица).
	Команда пећког војног подручја	Срезови: пећки, источки, њаковички.
	Команда призренског војног подручја	Срезови: подримски (Ораховиц), подгорски (Сува Река), шаршланшнски (Призрен), горски (Драгаш).
	Команда урошевачког војног подручја	Срезови: качанички, перодимски (Урошевац), Гњилански.

КРАТКИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О ЧЛАНОВИМА ПК И ГЛАВНОГ ШТАБА НОВ И ПО СРБИЈЕ 1941 – 1945. ГОД.

РАНКОВИЋ АЛЕКСАНДАР МАРКО. Дражевац, Обреповац, 1909. Радник. Члан КПЈ од 1927. Политички секретар ПК КПЈ за Србију од 1937. На Петој земаљској конференцији КПЈ октобра 1940. изабран за члана Политбироа ЦК КПЈ. У току НОР-а политички секретар ПК КПЈ 1941., члан Врховног штаба НОВ и ПОЈ и организациони секретар ЦК КПЈ. Народни херој.

ПЕШКОВИЋ БЛАГОЛЕ МИХАИЛО. Крагујевац, 1907. Лекар. Члан КПЈ од 1935. Учесник шпанског грађанског рата. У НОР-у политички секретар ПК КПЈ за Србију од септембра 1941. до краја рата и секретар Народног фронта Србије. Први председник владе Демократске Србије.

БАБОВИЋ СПАСЕНИЈА ЦАНА. Лазаревац, 1908. Радница. Члан КПЈ од 1927. После изласка са робије кооптирана за члана ПК КПЈ за Србију 1939. Члан ЦК КПЈ од 1940. У току НОР-а члан ПК КПЈ за Србију и ЦК КПЈ, политички комесар 2. пролетерске бригаде и члан Председништва АВНОЈ-а. Народни херој.

ПЕТРОВИЋ ДУШАН ШАНЕ. Крагујевац, 1914. Радник. Члан КПЈ од 1937. Синдикални функционер, члан МК Крагујевца од 1937. У току НОР-а члан ОК Драшћеловац, секретар ОК Крагујевац, од средине 1944. члан ПК КПЈ за Србију. Народни херој.

ПОПОВИЋ МИЛЕНТИЈЕ. Црна Трава, Лесковац, 1913. Грађевински инжењер. Члан КПЈ од 1939. Инструктор и члан агитпропа ПК КПЈ за Србију. У току НОР-а на различитим руковођеним дужностима у Србији, Сашаку, Црној Гори и Херцеговини. Командант Базе и представник ПКНОЈ у Барију (Италија). Члан АВНОЈ-а и члан ПК КПЈ за Србију од 1944.

СТАМБОЛИЋ ПЕТАР. Брестова, Ивањица, 1912. Студент. Члан КПЈ од 1935. у НОР-у од 1941. на функцијама инструктора ПК при ОК Поморавље, секретара Главног НОО за Србију, члана ПК КПЈ и команданта Главног штаба НОВ и ПО за Србију. Народни херој.

МИТРОВИЋ МИТРА. Пожега, 1912. Професор и публициста. Члан КПЈ од 1934. У НОР-у од 1941. на различитим политичким и партијским дужностима, инструктор ЦК КПЈ, члан Политодела бригаде, члан Централног одбора АФЖ, члан ПК КПЈ за Србију од 1944.

ПОПОВИЋ КОНСТАНТИН КОЧА. Београд, 1908. Књижевник. Члан КПЈ од 1933. Учесник шпанског грађанског рата, поручник Републиканске армије. У НОР-у командант Посавског ПОП одреда, командант Групе одреда, командант 1. прол. бригаде, 1. дивизије, 1. прол. корпуса НОВЈ. Од лета 1944. командант Главног штаба НОВ и ПО Србије а затим командант 2. армије. Народни херој.

МИЛОСАВЉЕВИЋ МИЛОСАВ. Леушићи, Г. Милановац, 1911. Радник. Члан КПЈ од 1934. Члан и секретар ОК Ужице. У НОР-у Секретар ОК КПЈ Ваљево, политички комесар Ваљевског ПОПО, помоћник комесара 1. и 2. крајинске бригаде, полит. комесар 2. пролетерске дивизије и политички комесар Главног штаба НОВ и ПО Србије.

ЖУЛОВИЋ СРЕТЕН ЦРНИ, Мала Врбича код Младеновца, 1899. Банкарски чиновник. Члан КПЈ од 1924. Члан ЦК КПЈ од 1937. а од 1938. попово кооптиран у ЦК КПЈ. Један од организатора устанка у Србији, командант Главног штаба НОПО Србије у 1941. Члан Врховног штаба НОВ и ПОЈ, члан Председништва АВНОЈ-а, члан ЦКОЈ као поверљивик за саобраћај.

МАРКОВИЋ МОМА ВУК, Поповић, Сопот (Београд) 1912. Студент. Члан КПЈ од 1933. Пре рата члан ОК КПЈ Београд и Крагујевац и члан ЦК КПЈ од 1935. У току НОР-а члан ЦК КПЈ за Србију, политички комесар Главног штаба НОВ и ПО Србије, начелник Персоналног одељења Главног штаба.

ПЕНЕЗИЋ СЛОБОДАН КРЦУН, Ужиче, 1918. Студент. Члан КПЈ од 1939. Пред рат члан ЦК СКОЈ-а. У НОР заменик политичког комесара Ужичког НОП одреда, полит. комесар 2. пролетерске дивизије, руководилац ОЗН-е за Србију, члан ЦК КПЈ за Србију од средине 1944.

МИЛОСАВЉЕВИЋ ЉУБИЊКА, Багрдан, Светозарево 1917. Студент. Члан КПЈ од 1936. Секретар ЦК СКОЈ-а за Србију од 1938. до краја 1941. У НОР-у на разним партијским дужностима, члан ЦК СКОЈ-а, члан ЦК КПЈ за Србију.

СТАМЕНКОВИЋ ДРАГИ, Песковац, 1920. Радник. Члан КПЈ од 1937. Од 1940. члан, а од 1942. секретар ЦК СКОЈ-а за Србију, члан ЦК КПЈ за Србију и члан Главног штаба НОВ и ПО Србије. У току рата у име руководства Србије заједно са Неђељком Каранчићем руководи партијском организацијом и ослободилачком борбом у југо-источној Србији. Народни херој.

МИТРОВИЋ ВУКИЦА ШУЉА, Свети Стефан, Будва, 1912. Текстилна радница. Члан КПЈ од 1933. Од 1936. члан МК КПЈ за Београд а затим члан ЦК КПЈ за Србију. У рату организује акције и диверзије против окупатора у Београду, ухапшена и стрељана у затвору крајем 1941. Народни херој.

МАТИЉЕВИЋ МИЛОШ МРША, Кестеневац, Карловац 1902. Техничар. Члан КПЈ од 1926. Члан и секретар МК КПЈ за Београд и члан ЦК КПЈ за Србију. Један од организатора борбених акција у Београду 1941. Ухапшен и стрељан у затвору децембра 1941. Народни херој.

МАМИЋ МИЛОШ, Омарска, Приједор, 1918. Металски радник. Члан КПЈ од 1937. У рату секретар МК КПЈ Земун, члан Поверљивости ЦК КПЈ Србије за Ниш, члан ЦК КПЈ за Србију. Погинуо у с. Луковац код Прокупља априла 1942. у борби са Бугарима. Народни херој.

СТРУГАР ЂУРО, Метерџи, Цветње 1912. Правник. Члан КПЈ од 1933. До рата члан и секретар МК КПЈ за Београд, члан ЦК КПЈ за Србију. Организатор борбених акција у Београду. Ухапшен и стрељан у затвору Гестапоа 1941. Народни херој.

ЈОВАНОВИЋ РАДИВОЈЕ БРАДОЊА, Вазево 1918. Пре рата официр ЈВ. Члан КПЈ и у НОР-у од 1941. У рату командант одреда и Групе одреда, командант бригаде, дивизије и корпуса, командант Главног штаба НОПО Србије. Народни херој.

КЉАЛИЋ ФИЛИП ФИЋА, Тремуншак, Петриња 1913. Обућарски радник. Члан КПЈ од 1936. У рату један од организатора оружаног устанка, члан Главног штаба НОВ и ПО Србије 1941. Политички комесар 1. пролетерске бригаде, 1. прол. дивизије. Погинуо код Зворника јула 1943. Народни херој.

КОВАЧЕВИЋ ВОЈО, Грахово, Никшић, 1912. Студент технике. Члан КПЈ од 1934. У НОР-у руководилац Политодола бригаде и дивизије, политички комесар дивизије и политички комесар Главног штаба НОВ и ПО Србије. Народни херој.

КНЕЖЕВИЋ НИКИЦА, Шаренци, Шавник, 1889. Пре рата официр Југословенске војске. Учесник ослободилачких ратова 1912-1918. Одликован златном „Обилнић“ медаљом. Учесник НОР-а од 1941. Члан КПЈ од 1943. Два пута рањаван. У рату командант подручја, командант војне области а 1945. командант ЦКП НОВ и ПО Србије.

КРСМАНОВИЋ БРАНКО. Доња Мутница, Параћин, 1915. Студент. Члан КПЈ од 1936., учесник шпанског грађанског рата и капетан Републиканске армије. Члан Главног штаба НОВ и ПО Србије 1941. Погинуо августа 1941. на Космају. Народни херој.

ЧОЛАКОВИЋ РОДОЉУБ РОЂКО. Бијељина, 1900. Члан КПЈ од 1919. Члан ЦК КПЈ. У НОР-у члан Главног штаба НОВ и ПО Србије 1941., политички комесар Главног штаба БИХ, члан ПК КПЈ за БИХ, секретар Председништва АВНОЈ-а.

ГРУЛОВИЋ НИКОЛА. Бешка, Инђија 1898. Учествовао у Октобарској револуцији 1917. у Русији као Командант Југословенског одреда. Учесник је Конгреса уједињења КПЈ 1919., комунистички посланик 1920. Од 1935. члан ПК КПЈ за Србију. У НОР-у члан Главног штаба НОВ и ПО Србије 1941.; члан ПК КПЈ за Војводину, члан АВНОЈ-а и члан Главног НОО Србије 1941.

ТОМИЋ МИРКО. Параћин, Крушевац, 1905. Члан КПЈ од 1939. Члан ПК КПЈ за Србију. Инструктор ПК за крушевачки и краљевачки округ 1941. Члан Главног штаба НОВ и ПО Србије. Убијен од стране Специјалне полиције почетком 1943. у Београду. Народни херој.

ПРИМОРАЦ РУДОЛФ. Сутоморе, Бар, 1904. Официр ЈА. У НОР-у од 1941. Члан КПЈ од 1943. У НОР-у начелник штаба бригаде, дивизије, корпуса и Главног штаба НОВ и ПО Србије, помоћник начелника Врховног штаба НОВ и ПОЈ. Народни херој.

ЂУРИЋ ЉУБОДРАГ. Ужице, 1917. Учитељ. Члан КПЈ од 1939. У НОР-у командант 2. пролетерске бригаде, 2. прол. дивизије, заменик команданта Главног штаба НОВ и ПО Србије, командант Града Београда.

КАРАИЧИЋ НЕДЕЉКО. Горњи Качар, Ужице, 1912. Столарски радник. Члан КПЈ од 1939. Члан ОК КПЈ Ваљево. У НОР-у секретар ОК КПЈ Крушевац, члан ПК КПЈ за Србију и члан Главног штаба НОВ и ПО Србије.

ЈОСИПОВИЋ СРБИСЛАВ СРБА. Стублина, Обреновац, 1909. Земљорадник. Члан КПЈ од 1939. До рата члан ОК за београдски округ. У НОР-у члан Политодела бригаде и дивизије, политички комесар 24. српске дивизије, члан ПК КПЈ за Србију.

БУХА ВАСИЛИЈЕ. Мостар 1913. Намештеник. Члан КПЈ од 1936. Члан ПК КПЈ за Србију од 1939. У току рата члан ПК и секретар Поверљивства ПК КПЈ за јужну Србију. Убијен од стране Гестапоа у Београду 1944.

ПОПОВИЋ СВЕТОЗАР СВЕТА. Горњи Милановац 1901. Пре рата новинар и публициста, уредник НИП-а. Члан КПЈ од 1935. Учесник у шпанском грађанском рату 1936 - 1939. У току НОР-а политички комесар 1. шумадијске бригаде и члан Главног штаба НОВ и ПО Србије. Погинуо 6. маја 1944. на Јеловој Гори код Ужица од авионске бомбе.

ИНСТРУКТОРИ ПК КПЈ ЗА СРБИЈУ У 1941.: Радосављевић Добривоје — Боби за ОК Зајечар, Буха Васиљије за ОК Гвиг и Лесковац, Стамболић Петар за ОК Поморавље (Јагодина), Марковић Мома Вук за ОК Пожаревац, Томић Мирко за ОК Крушевац и Краљево, Стефановић Светислав Ђећа за ОК Крагујевац и Аранђеловац, Мишић Милош за ОК Ваљево, Мијалковић Милац за ОК Ужице и Чачак, Ивковић Миле за ОК Шабац

МЕСНИ КОМИТЕТ КПЈ ЗА БЕОГРАД 1941.: Матијевић Милош — Мрша, секретар, Митровић Вукчица, Стругар Ђуро, Пајић Давид, Шунка Лука, Грубач Душан.

ПОВЕРЉИВОСТ ВОДНИК КПЈ ЗА ЈУЖНУ СРБИЈУ У ПИШУ 1942.: Буха Васиљије, секретар, Стаменковић Драги, Стаменковић Лена, Мамин Милош

ЧЛАНОВИ ПК СКОЈ-а ЗА СРБИЈУ У 1941.: Милосављевић Љубинка, секретар до пред крај 1941, Стаменковић Драги, секретар од 1942, Дреновац Бора, Девчић Ивица Обалац, Маријана Грегорић

СЕКРЕТАРИ И ЧЛАНОВИ ОКРУЖНИХ КОМИТЕТА КПЈ ЗА СРБИЈУ 1941.

ОК АРАНЂЕЛОВАЦ (У почетку се назива Повременштво): Сремчевић Станислав Црни, секретар, Илић Милац Чича, Тодоровић Милутић, Милосављевић Милован Мика, Петровић Душан Шапе.

ОК ЗА БЕОГРАДСКИ ОКРУГ (без града Београда): Дукши Тодор, секретар, Смиљевки Видоје, Девчић Ивица, Ковачевић Мица.

ОК ЧАЧАК: Мишић Раде, секретар Митровић Ратко, Радосављевић Момчило Моде, Видимоновић Момчило, Станишић Милорад, Јанковић Милац Бата, Радосављевић Радојича.

ОК КРАГУЈЕВАЦ: Тодоровић Мијалко, секретар, Драговић Светозар Тоша, Радојичић Сава Феђа, Саво „Металац“, Милојковић Мирко, Недељковић Раја.

ОК КРАЉЕВО: Богавац Драгостав, секретар, Пауновић Гвозден, Милошић Јанко Сердар, Кошанин Станко, Милутиновић Олга, Стамаран Воја.

ОК КРУШЕВАЦ: Јововић Десимир, секретар, Каранчић Недељко, Першић Бранко, Радовановић Жика, Борђевић Вуканшић, Обрадовић Радмила.

ОК ЗА НИШКИ ОКРУГ: Младеновић Сретен, секретар, Петровић Разуменка, Стојановић Аца Шпанац, Симић Александар Аца.

ОК ПОЖАРЕВАЦ: Васовић Чедомир, секретар, Димитријевић Божидар Козина, Милац Богдановић, Милетић Вера, Јовановић Светислав Ђира, Цвејић Радисав, Стојановић Богољуб Тиша.

ОК ПОМОРАВСКИ (ЈАГОДИНА): Велебит Петар, секретар, Пикчевић Радосав, Милосављевић Јован Јоца, Риштић Ратомир, Премацувић Милац, Станисављевић Живота, Марковић Милорад.

ОК ШАБАЦ: Радосављевић Добросав Народ, секретар, Остојић Душан, Митровић Милорад Јарац, Шестрић Здравко, Благојевић Вера, Станковић Александар Јата, Петровић Милорад Ујка, Кулезић Драгић Болшевић.

ОК УЖИЦЕ: Ђурић Желимир, секретар, Видић Добривоје, Кунић Милешко, Пепезић Слободан, Поповић Јеврем Јена, Дабић Вукола, Маринковић Вешјамши, Матовић Милосав, Папговић Витомир, Веснић Мирослав, Веснић Љубинка.

ОК ВАЉЕВО: Милосављевић Милосав, секретар, Стефановић Обрад, Милатовић Милорад, Кигановић Милан, Мишић Милка, Радосављевић Милтивоје.

ОК ЛЕСКОВАЦ: Стаменковић Коста, секретар, Стаменковић Лепосава, Смајевић Василије, Кретић Бошко, Вељковић Станимир, Зеле, Ђорђевић Владимир, Попачаревић Сима.

ОК ЗАЈЕЧАР: Брковић Миленко, Црни, Добривоје Радосављевић, секретари, Нешћић Љубомир, Илић Јеремije Јегер, Тодоровић Димитрије Каптар.

КОМАНДАНТИ И ПОЛИТИЧКИ КОМЕСАРИ ДИВИЗИЈА И КОРПУСА НОВ СРБИЈЕ

КОРПУСИ

13. корпус: Командант Љубо Вучковић, Пол. комесар Василије Смајевић

14. корпус: Командант Радивоје Јовановић Брадоња, Пол. комесар Радосав Раја Педељковић, Бура Попчаревић

Оперативни штаб за Косети: Командант Фадиљ Хоџа, Саво Дрљевић, Пол. комесар Бошко Чакић, Крсто Филиповић Гроф, Бура Меденица

ДИВИЗИЈЕ

21. дивизија: Командант Риста Антуновић Баја, Милоје Милојевић, Влада Бајић, Пол. комесар Драгољуб Петровић Раде, Риста Антуновић, Младен Марин, Мирко Јовановић

22. дивизија: Командант Живојин Николић Бржа, Ратко Софијанић, Пошвода Петар, Пол. комесар Василије Смајевић, Живко Живковић

23. дивизија: Командант Радован Петровић, Милadin Ивановић, Пол. комесар Крсто Филиповић, Воја Поповић

24. дивизија: Командант Миле Ђаловић, Ратко Софијанић, Дако Цуач, Пол. комесар Живојин Турчић Срџа, Србољуб Јосифовић, Димитрије Врбница Миго

25. дивизија: Командант Радивоје Јовановић Брадоња, Урош Кукољ, Рако Енџасковић, Пол. комесар Радош Јовановић Села, Милојица Паптелић

45. дивизија: Командант Раде Зорић, Пол. комесар Сава Радојичић Феђа, Сава Вукчевић

46. дивизија: Командант Томица Поповић, Пол. комесар Милчија Станишић, Слободан Цекић

47. дивизија: Командант Сава Кесар, Мигтар Рајановић Требињац, Пол. комесар Јеврем Поповић Јеша

52. дивизија: Командант Петар Брајовић, Дашко Шоровић, Пол. комесар Александар Вукотић Ацо

2. пролетерска дивизија: Командант Неко Данчевић, Љубодраг Ђурић, Љубо Вучковић, Средоје Урошевић, Пол. комесар Мигтар Бакић, Слободан Пенезић, Милосав Милосављевић, Милтшко Ђуровић, Милчија Станишић

Београдска (5. српска) дивизија КНОЈ-а: Командант Момчило Ђурић, Пол. комесар Бранко Перовић

2. српска дивизија КНОЈ-а: Командант Никола Љубибратић, Никола Љубичић, Пол. комесар Миланко Маројевић, Милошци Паучелић

ПРВИ ПРЕДСТАВНИЦИ НАРОДНЕ ВЛАСТИ

ДУДИЋ ДРАГОЉО, Кашница (Ваљево), 1887. Погинуо код Мачката на Златибору крајем новембра 1941. Земљорадник. Учествовао у балканским ратовима и I светском рату. Члан КПЈ постао 1920. После јунијарске диктатуре више пута хапшен и прогањен. Пре II светског рата био је члан ОК КПЈ за Ваљево. Учествовао је у припреми оружаног устанка. У устанку је заменик а од октобра 1941. командант Ваљевског НОП одреда. Уживао је велики углед у народу западне Србије. Новембра 1941. постао је први председник Главног народноослободилачког одбора Србије, који је изабран у Ужицу. Проглашен је за народног хероја.

СТАНКОВИЋ СИШИЊА, Зајечар, 1892. Умро у Београду 1974. Доктор биолошких наука и академик. После окупације Југославије 1941. затворен је у логору на Бањници, из кога бежи 1943. Поново је ухапшен и затворен у логору на Бањници, одакле је поново успео да побегне. У рату је биран за члана Главног народноослободилачког одбора Србије, а после рата за председника јединственог НОФ Београда, првог председника АСПОС-а и председника Президијума I и II сазива Народне скупштине НР Србије.